

УДК 338.24:334.012.63

Хардін Олег Олександрович

здобувач наукового ступеня доктор філософії
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка»

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сучасні євроінтеграційні процеси формують нові вимоги до системи економічної безпеки малого та середнього бізнесу (МСП) як важливого елемента у забезпеченні стійкості економічних систем і структурного розвитку національної економіки. У 2023 році Європейським Союзом затверджено Стратегію економічної безпеки ЄС, що визначає пріоритети зміцнення внутрішньої стійкості економіки, зниження стратегічних залежностей, диверсифікацію ланцюгів постачання та підтримку технологічного суверенітету [1]. Відповідно до положень цієї Стратегії, забезпечення економічної безпеки бізнесу розглядається як багатовимірний процес, що охоплює захист виробничих, фінансових, технологічних і людських ресурсів підприємств від зовнішніх і внутрішніх ризиків.

У країнах ЄС система забезпечення економічної безпеки МСП базується на принципах превентивного управління ризиками, інституційної взаємодії та цифрової трансформації бізнес-процесів. На рівні ЄС створено комплексну політику підтримки МСП, спрямовану на підвищення їхньої конкурентоспроможності та адаптивності до геоекономічних викликів [2]. Важливою складовою є механізми фінансової підтримки, які стимулюють інноваційність, підвищують доступ до капіталу й сприяють сталому розвитку [3]. Зокрема, через програму Single Market Programme (SMP) передбачено виділення близько 1 млрд євро у період 2021–2027 років для підтримки МСП з метою покращення доступу до ринків, створення сприятливого бізнес-середовища та сприяння підприємництву [4]. У межах програми InvestEU здійснюється фінансування, яке орієнтується на забезпечення гарантій та капіталу для МСП, зокрема для інноваційних підприємств, підприємств культурно-творчого сектору, а також тих, що здійснюють цифрову чи зелено-технологічну трансформацію [5]. Таким чином, політика ЄС поєднує фінансово-інституційні механізми з нормативно-організаційними заходами, що створює комплексну систему підтримки МСП для забезпечення їхньої економічної безпеки.

У межах реалізації Стратегії 2023 року значну увагу приділено захисту критичних технологій і цифровій безпеці бізнесу, адже кіберризики розглядаються як одна з головних загроз економічній стабільності [6]. ЄС формує уніфіковану систему моніторингу ризиків для МСП [7], включаючи

оцінку залежності від постачальників із третіх країн та вразливості до економічного тиску. Крім того, важливою особливістю є посилення партнерства між державою та приватним сектором, що забезпечує обмін аналітичними даними, координацію дій у кризових ситуаціях і підтримку стратегічних галузей.

Для України, яка інтегрується у європейські ланцюги постачання, адаптація підходів ЄС до забезпечення економічної безпеки МСП є визначальним чинником підвищення стійкості національної економіки. Вона передбачає формування механізмів ризик-менеджменту, впровадження стандартів корпоративної безпеки, розвиток інноваційних кластерів і цифрових платформ співпраці. Орієнтація на європейську модель економічної безпеки сприятиме зменшенню залежності українського бізнесу від зовнішніх шоків і забезпечить його ефективну інтеграцію до єдиного економічного простору ЄС.

Список використаних джерел

1. European Commission & European External Action Service. (2023, June 20). *Joint Communication on European Economic Security Strategy (JOIN (2023) 20 final)*. Brussels. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52023JC0020>

2. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business. 7th International Conference on Modeling, Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles. Atlantis Press, Paris, France, 2019. С. 156–160. <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolNTU/8767>

3. Чайкіна А., Маслій О., Черв'як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №. 2 (49). С. 307–313. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-49>

4. European Commission. *Support to SMEs – SME pillar of the Single Market Programme*. Retrieved from https://eisma.ec.europa.eu/programmes/single-market-programme/support-smes_en

5. European Commission. InvestEU Fund – SME window. Retrieved from https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/investeu/investeu-fund-sme-window_en

6. Онищенко С.В., Маслій О.А. Міжнародні індексні системи оцінки бізнес-середовища в Україні. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). С. 168-179.

7. Буряк А.А., Маслій О.А., Кудінова А.О. Ідентифікація тригерних точок впливу інформаційної безпеки на економічну в умовах міжнародної нестабільності *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. 2024. № 61. С. 32–38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2024-61-5>